

Jaarverslag 2019 van de stichting GNG

Inleiding: Dit jaar is er veel gebeurd, vooral achter de schermen, waar we als bestuur tevreden over zijn. Toch zijn we als stichting Gorcum Natuurlijk Groen wat weinig in de publiciteit geweest. Nu onder andere het monitoringproject in een belangrijke eerste fase is afgerond en met de gewonnen data wordt toegepast in de werkzaamheden van de gemeente en van Poort-6, heeft het huidige bestuur besloten dat het tijd is voor verandering. Het stokje wordt voor een deel overgedragen aan nieuwe enthousiaste mensen, die we heel veel succes wensen met het voortborduren op het groener maken van onze stad, in samenwerking met de gemeente Gorinchem. Hieronder volgt het verslag van de activiteiten dit jaar.

Projecten: Naast Steenbreek bestaat veel van het werk binnen de Stichting GNG uit stadsecologie. Dit is meer dan alleen het tellen van stadvogels. De werkzaamheden van de stadecoloog heeft als doelstelling het behouden en versterken van de algehele Gorcums flora en fauna. Dat is dan ook de achtergrond van veel van de werkzaamheden in de hier beschreven projecten:

- Proef plaatsen 50 stuks uitklimmatten amfibieën in straatkolken Lingewijk
- Aanschaf gereedschap & diverse materialen voor de geplande vrijwilligersactiviteiten
- Natuurwerkdag natuurspeelsterrein Stalkaarsen en bij het speeltuintje in de Dr. Zwaanstraat
- Dr. Zwaanstraat – Aanschaf schommel
- Begeleiding activiteiten vrijwilligers

Steenbreek-0183:

- Folders Lingewijk
- Samen met Albert Hein en de Klankbordgroep Oost-Gorcum is vanwege de opening van het nieuwe winkelcentrum Hoog Dalem een groene wijkactiviteit uitgevoerd. Dit begon met het beschilderen van nestkastjes en insectenhôtels door een aantal scholen in de wijk. Ook werd er op 3 april 2019 een insecten kinderactiviteit georganiseerd. Vervolgens zijn de beschilderde kasten in de wijk rondgebracht, waarbij een aantal bewoners dat nog bezig was met de inrichting van de tuinen, een boom werd aangeboden in samenwerking met tuincentrum Sterk. Wethouder R. van Doesburg heeft actief meegedaan aan deze actie.
- De hockeyvereniging Rapid is ondersteund bij de aanleg van een bij-vriendelijke beplanting, na herinrichting van het terrein rond het clubgebouw aan de Molenvliet.
- Bij de JP Waale school is veel opruimwerk verricht in de herfst en gedurende het jaar worden kinderen begeleid met groene lessen over de natuur en moestuinieren bij deze school. GNG heeft de realisatie van dit project begeleid.

Monitoring: Monitoring is de verzamelnaam voor het werken aan de "database biodiversiteit" van de gemeente Gorinchem. In 2019 is in feite dit instrument opgeleverd en in gebruik genomen. Er zijn een aantal demonstraties gegeven aan de politiek en de medewerkers, waarbij uit de enthousiaste ontvangst is gebleken dat dit instrument en de gebruiksmogelijkheden ervan, in hoge mate gewaardeerd worden.

- Het vullen van de Gorcumse database maakte ook in 2019 een groot aantal onderzoeken noodzakelijk naar vegetatie, amfibieën, vissen broedvogels, vlinders en libellen. Het onderzoek betrof diverse locaties zoals de Lingewijk (wandelpad A15 en het bedrijf Corbion), het Waterpark Mollenburg, de Oostgracht, de Hoefslag en poelen aan de Lingsesdijk. Deze onderzoeken zijn grotendeels uitgevoerd door vrijwilligers van de Stichting GNG, dan wel door hen begeleid.
- Op het terrein van Corbion tussen de Arkelse Onderdijk en de Linge bevindt zich een fantastisch besloten natuurgebied. Ten behoeve van een advies over het natuurbeheer op dit terrein is er een nulmeting uitgevoerd naar de flora- en faunawaarden, waarvan de bevindingen zijn opgenomen in de databank.

Beleidsadviezen: Monitoring en het (aanvullende) veldonderzoek ten behoeve van de "database biodiversiteit" boden de mogelijkheid om diverse adviezen te geven, zowel aan de gemeente, als ook aan de provincie, het waterschap en de woningbouwcoöperaties. Naast de inhoudelijke advisering over de stand van zaken in flora en fauna in relatie tot allerlei bouwactiviteiten, kon daarmee ook het instrument (de database en de visualisatie) worden uitgedragen. Zo is er op verzoek van de omgevingsdienst ZHZ en de provincie in het kader van de cursus 'De Groene Bril' diverse malen een pitch gegeven over de "database biodiversiteit" van de gemeente Gorinchem. Het bestaan van deze database en de illustratie van de gebruiksmogelijkheden is zowel door de politiek als door de ambtenaren zeer positief ontvangen. Nu worden er ook elders dergelijke databases opgezet, wat dan weer de toepassingen op een hoger schaalniveau mogelijk maakt. De natuur houdt zich immers niet aan grenzen tussen gemeenten.

Voor de gemeente Gorinchem ontstond er de behoefte om de betekenis van biodiversiteit beter in kaart te brengen ten behoeve van ruimtelijke maatregelen, ook wel natuur-inclusief ontwerpen en bouwen genoemd. Daarvoor is opdracht gegeven aan het ecologische onderzoeksbureau Waardenburg. Dit bureau heeft voor de gemeente Gorinchem de biodiversiteit en de structuur van ecologische hoofdverbindingen in kaart gebracht. De stichting GNG heeft daaraan meegewerkt door het aanleveren van gegevens en inzichten, die het bureau in staat hebben gesteld tot het opleveren van deze studie en de bijbehorende kaarten. Het is de bedoeling dit onderzoek voortaan expliciet als een uitgangspunt te nemen bij de toekomstige plannen van de gemeente.

Ook de woningcoöperatie Poort-6 is in 2019 begonnen met de toepassing van de "database biodiversiteit" voor het natuur-inclusief bouwen in verschillende projecten. Dat heeft geleid tot een werkprotocol en het door-ontwikkelen van digitale plankaarten voor onderhoud-, sloop- en nieuwbouwprojecten. Concrete toepassingen waarbij GNG in 2019 ondersteuning heeft gegeven zijn:

- Onderzoek naar 132 woningen aan de Irenelaan en Valkeniersweg
- Inventarisatie van het vastgoedonderhoud voor 2020 van 25 complexen (ca. 2600 woningen)
- Vleermuisonderzoek aan een complex van 130 woningen in de Gildewijk
- Ecologisch advies aan bijvoorbeeld de Van Zomerendaan in de Haarwijk.

Een laatste onderdeel van beleidsadviezen op basis van onder andere het monitoringsproject, betreft de vestingwal en het project voor dijversterking van de Merwededijk door de Graaf Reinald Alliantie. Zo heeft GNG voor deze alliantie een excursie georganiseerd door de Woelse Waard. Daarbij is ook betrokken Rijkswaterstaat, die hier plannen heeft in het kader van het project Ruimte voor Rivieren. In vervolg daarop is door de genoemde organisatie een plan gemaakt voor de Woelse Waard, waarbij de ecologische uitwerking in overleg met GNG heeft plaatsgevonden.

In 2019 is begonnen met de uitvoering van het (oude?) vestingplan zoals dat door de gemeente in overleg met betrokkenen is opgesteld. GNG heeft daarbij gepleit om de oude bescherming strook langs de wallen, bestaande uit meidoornhagen, weer in ere te herstellen. In 2019 is dat inderdaad gerealiseerd. Hier, maar ook elders in de stad, is GNG betrokken geweest bij de beheersplannen van het openbaar groen in deze gemeente. Deze is zodanig ecologisch verantwoord dat de landelijke bijenvereniging EIS, de stad het predicaat bijenvriendelijke stad heeft gegeven, geplaatst bij het Natuurcentrum Gorinchem.

Vrijwilligersdag

Educatie en voorlichting: GNG heeft een financiële bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de Natuurfilm van Stijn Philips, die hij o.a. ook aan het opnemen is in het natuurgebied de Avelingen. GNGNG meent dat deze film een grote educatieve waarde heeft.

- Excursie flora vestingwal met docenten van Gomarus
- Excursie langs Oostgracht met insectenwerkgroep NVWA
- Begeleiding van de examenopdracht over de macrofauna in een poel nabij het Kleine Wiel aan de Lingsesdijk. Danny studeert aan de Helicon MBO in den Bosch. Deze student heeft als vrijwilliger ook bijgedragen aan andere inventarisaties en tellingen in Gorinchem.
- Voor de bijenvereniging te Ottoland is samen met Francien en Gerda een lezing georganiseerd over het werk van de stadsecoloog.
- Het Gorcums Museum heeft er in 2019 voor gekozen om een expositie te houden over Dromen van Bomen. Dat is een groot succes gebleken. GNG heeft daaraan bijgedragen met een
- tweetal excursies "bomen over bomen" onder leiding van Ab Wessels. Eén van deze excursie, is in samenwerking met het Huis van Inspiratie, gehouden in Oost-Gorcum, de andere werd georganiseerd in de binnenstad in het kader van de Culturele Route Gorinchem die de titel had: "Wat Beweegt"
- Onder leiding van Els van Lis wordt de schooltuin van de JP Waaleschool onderhouden en met leerlingen opruimacties georganiseerd.

Projectnummerlijst 2019: Stichting Gorcum Natuurlijk Groen
Gewijzigd: 29-12-2019

Projectnummer	Omschrijving	Uitvoering	Periode	Gereed
2019-01	Bedrijfsvoering algemeen	GNG	2019	Ja
2019-02	Monitoring + Database	GNG	2019	Ja
2019-03	Aanschaf gereedschap & diverse materialen t.b.v. vrijwilligersactiviteiten	GNG	2019	Ja
2019-04	Rapid - Bijenvriendelijke beplanting	Steenbreek	April/Mei	Ja
2019-05	AH De Linie – Insecten kinderactiviteit	GNG	April	Ja
2019-06	De Schutse - Bijenvriendelijke beplanting	GNG	Okt	X
2019-07	Lingewijk - Plaatsen kikkertrapjes	GNG	April/Okt	Ja
2019-08	Lezing bijenvereniging Ottoland	GNG	April	Ja
2019-09	De Groene Bril, Pitch natuurdatabase	GNG	Mei/Juni	Ja
2019-10	Poort6, Onderzoek & advies	GNG	2019	Ja
2019-11	AH De Linie – Nestkastjesactie Hoog Dalem	Steenbreek	Mei/Okt	Ja
2019-12	Dr. Zwaanstraat – Aanschaf schommel	GNG	Okt	Ja
2019-13	Corbion - Nulmeting + advies	GNG	2019	Ja
2019-14	Poort6 - Spottersavond van Zomerenlaan	GNG	sept	X
2019-15	Gorcums Museum – Excursie Bomen over Bomen	GNG	Juni	Ja
2019-16	Huis van inspiratie – Bomen over Bomen	GNG	Juli	Ja
2019-17	Gorcums Museum – Lezing + excursie Bomen over Bomen	GNG	Juli	Ja
2019-18	Excursie flora vestingwal - Gomarus	GNG	Juli	Ja
2019-19	Examenopdracht Danny	GNG	Mei	Ja
2019-20	Excursie Oostgracht insectenwerkgroep	GNG	Sept	Ja
2019-21	Excursie RWS Woelse Waard	GNG	Sept	Ja
2019-22	Natuurwerkdag Stalkaarsen/Dr. Swaantjes	GNG	Nov	Ja
2019-23	Aanleg amfibieën poel Lingsesdijk	GNG	2020	Nee
2019-24	Monitoring programma 2020	GNG	2020	Nee